

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דרשת פרקי אבות

* * *

סעודת רעוא דרעוין

פרשת נשא

* * *

חג השבועות

שנת תשס"ח לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקי"ג

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבח והודיה להשי"ת
הננו מגישים מעומקא דליבא
ברכת מזלא טבא וגדיא יאה קדם עמרת ראשינו
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לרגל החאלאקה לנכדו יהושע ג"י
בן חתנו הרה"ג ר' יואל ווייסמאנדל שליט"א
יהא רעווא מן קדם אבוהון דבשמיא
שיזכה לרוות רב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
עדי נזכה לשמחתן של ישראל
בביאת בן דוד בב"א

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען
185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דרשת פרקי אבות

והולך כבהמה אחר תאויו נגד רצונו. ועל זה אמרו חז"ל (ב"ר לד-יא) הרשעים צרשות לבן, שאין הם צרשות עצמם, אלא עצדים נרצים הם ליצורם. לא כן העוסק בתורה, צראתי יצר הרע צראתי לו תורה מצלין, הוא הצעל הצית על רצונו, וכמאמרם (שם) צדיקים לצם צרשותם, שצידם להחליט על כל דבר לעשותו או לא. ולכן אין לך צן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה. כי הוא אינו עצד ליצרו.

ובזה שהכריחם לומר אל תקרי חרות אלא חירות, כתבו המפרשים לצאר, דכתיבה הוא 'על' הלות, אבל חקיקה הוא 'צתוך' הלות, ואם כן למה אמר חרות על הלותות, הוי ליה למימר חרות צתוך הלותות, על כן דרשו אל תקרי חרות אלא חירות, שהחירות הוא תלוי על הלותות, והעוסק בתורה הוא צן חורין ע"כ (עיין בספר עץ אבות למהריעב"ז, ובחמס סופר על אבות).

במשנה (אבות ו-ג) צכל יום ויום צת קול יוצאת וכו', ואומר והלותות מעשה חלקים המה, והמכתב מכתב חלקים הוא, חרות על הלותות (שמות לז-ט), אל תקרי חרות אלא חירות, שאין לך צן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה ע"כ. וצ"ש פירש, לפי שצני אדם מכצדין ומשמעין לפניו ע"כ. והוא על דרך שאמרו חז"ל (אבות ג-ה) כל המקבל עליו עול תורה מעצירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ ע"כ. ואם כן העוסק בתורה הוא צן חורין משיעבוד מלכות, והוא גם צן חורין מעול הפרנסה.

אבל צאמת יש צזה עוד חירות, כי יצר לצ האדם רע מנעוריו (צראשית ח-כא), והיצר הרע שוכן צו ומפתהו לעצירה, וגם כאשר צתוך טובו אינו רוצה לעשות החטא, ואינו רוצה להמרות את קונו, אבל אי אפשר לו להתגבר על יצרו ולכבושו,

אֲרֻבֵּעַ דַּפְנוֹת, דֵּהִינּוּ צ' דַּגְלִים כַּמִּין ד', וצ' דַּגְלִים הַשְּׁנַיִם כַּמִּין ד' מֵהוֹפְכָת, וצִאֲמַנֵּעַ הִיָּה מִחֲנֵה שְׂכִינָה שֶׁהוּא הָאֲרוֹן וְכֹל כְּלוּי וּמִחֲנֵה הַלְוִיִּם. אִם כֵּן לְפִי זֶה הִיָּה לוֹ לְהַמ"ם סְתוּמָה מֵאֲצֵרֵהֶם לְחוֹפֵף עֲלֵיהֶם צֹאִיר, שֶׁהִיא מְרומֶזֶת לְמַסַּע הַדַּגְלִים, וְהֵה"א תַּכְתָּב עַל הַמַּפֵּה ע"ש.

וַיֵּשׁ לֹמֵר דֵּהֲנָה צִפְרֶשְׁתָּנוּ נֹאמֵר, וְהַחֲדוּ אֶת חֲטָאֲתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְהִשִּׁיב אֶת אֲשַׁמּוֹ צִרְאָשׁוּ, וְחַמִּישְׁתּוֹ יוֹסֵף עֲלָיו (ה-ו). וְצִאֲבָן שְׁלֵמָה צִפְרֶשְׁתָּנוּ (אֹת א) כְּתָב לְצֹאֵר, כִּי הִנֵּה כֹאֵן הוּא מְנֹת עֹשֶׂה שֶׁהַחֲטָא יִשׁוּב מִחֲטָאוֹ וְיִתְדוּהָ חֲטָאוֹ לְפָנָי הַשִּׁי"ת, וַיֹּאמֵר מֵעַמְקֵי הַלֵּב אֲנִי הַשֵּׁם חֲטָאֵי עוֹיֵתִי פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ וְעִשִּׂיתִי כֶּךָ וְכָךְ, וְהָרִי נִחַמְתִּי וְצוֹשְׁתִי מִמַּעֲשֵׂי, וְלַעֲלוֹם אֵין אֲנִי חוֹזֵר לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר הַזֶּה. וְהִנֵּה אַחֵר שֶׁעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה נְרִיךְ לְקַיִּים וְחֲטָאֵי נִגְדֵי תַמִּיד (תְּהִלִּים נ"א-ה), כְּמוֹ סוֹחֵר שֶׁהוּא צֶעַל חוֹב גְּדוֹל, וְהַזְמַן מוֹגְזֵל לְשֵׁלֶם צִוּם פְּלוּנִי וּפְלוּנִי, וְאִז הוּא מֵלֵא דֹאגָה, הוֹלֵךְ וְדוֹאגַ תַּמִּיד מֵאֵין יִצְאָ עוֹרוֹ וְאֵיךְ יִשְׁלֵם אֶת חוֹבוֹ, וְצוֹחֵךְ כֶּךָ אִם קוֹרִין אֹתוֹ לְצִיַּת הַשְּׂמֵחָה, אֵיךְ שְׂרוּאָה כּוֹלֵם מִרְקָדִים וְשִׁמְחִים, מְכַל מִקּוֹם הוּא צִלְצוֹ דוֹאגַ

וַיֵּשׁ לֹמֵר עוֹד צוֹה, וּמִתְחַלְהָ נִצְאָר מֵהַ שְׂאֲמֵר הַכְּחוּב, אִישׁ עַל דַּגְלוֹ צֹאֲתוֹת לְצִיַּת אֲצוּתָם יִחַנו צִנִּי יִשְׂרָאֵל (בַּמִּדְבָּר ז-ב). וְצֹאֲהוּב יִשְׂרָאֵל (לִיקוּטִים ל' בַּמִּדְבָּר) כְּתָב צֶסֶם מִדְרַשׁ פְּלִיאָה, אֵל תִּקְרִי צֹאֲתוֹת אֵלֶּךָ צֹאֲתוֹת וְכו' ע"ש. וְכְתָב דְּאִיתָא בְּסִפְרָ עֲשֶׂרָה מֵאֲמֵרוֹת שֶׁעַל הַדַּגְלִים הִיוּ כְּתוּבִין אֹתוֹת מֵאֲצוּת הַקְּדוּשִׁים אֲצֵרֵהֶם יִחַק וְיַעֲקֹב, דֵּהִינּוּ עַל זֶה הַדֶּרֶךְ, צִדְגַל הָא' הִיָּה כְּחוּב הָא' מֵאֲצֵרֵהֶם וְהַיּוֹד מֵיִחַק וְהַיּוֹד מֵיַעֲקֹב, וְעַל דַּגְלֵי הַצ' הִיָּה כְּחוּב הַצ' מֵאֲצֵרֵהֶם וְהָא' מֵיִחַק וְהָע' מֵיַעֲקֹב, וְעַל דַּגְלֵי הַג' הִיָּה כְּחוּב הָר' מֵאֲצֵרֵהֶם וְהָח' מֵיִחַק וְהָק' מֵיַעֲקֹב, וְעַל דַּגְלֵי הַד' הָמ' מֵאֲצֵרֵהֶם הָק' מֵיִחַק וְהַצ' מֵיַעֲקֹב. נִשְׂאָר הֵה"א מֵאֲצֵרֵהֶם שֶׁהִיָּתָה פּוֹרְחַת צֹאִיר וּמְחוֹפֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִשְׁלוּט עֲלֵיהֶם שׁוֹם רַע וְקַלְלַת צִלְעִם הַרְשַׁע וְכו'. וְצוֹה יִצְאָר הַמִּדְרַשׁ אִישׁ עַל דַּגְלוֹ צֹאֲתוֹת אֵל תִּקְרִי צֹאֲתוֹת אֵלֶּךָ צֹאֲתוֹת, לְצִיַּת אֲצוּתָם, דֵּהִינּוּ שִׁיכְחוּב עַל מִפּוֹת הַדַּגְלִים הָאוֹתוֹת מֵאֲצוּת הַקְּדוּשִׁים. אֵךְ לְכַאוּרָה קֶשֶׁה לְפִי מֵהַ דְּאִיתָא צוֹה"ק עַל הַמ"ם סְתוּמָה מִלְּמַרְצָה הַמְּשֶׁרָה (יִשְׁעִיָּה ט-ו), שְׂרומֶזֶת לְמַסַּע הַדַּגְלִים, שְׁנִסְעִיתָן הִיָּה כַּמִּין מ"ם סְתוּמָה, שִׁישׁ לֵה

קיום העולם, שהרי מתחלה עלה
 במחשבה לברוא את העולם כדין,
 וראה שאין העולם מתקיים, עמד
 ושתף אליה מדת הרחמים (ב"ר יב-טו),
 ואם כן הנהגת מדת הרחמים אינו
 רק משום קיום העולם, ולכן מי
 שעוסק בקיום העולם מתנהגים עמו
 במדת הרחמים. ופירש בזה מה
 שאמרו חז"ל (ויק"ר כ-ו) דסיבת מיתת
 נדב ואציהוא משום שלא נשאו נשים,
 ובקרא נאמר ויקריבו לפני ה' אש
 זרה אשר לא נזה אותם (ויקרא יא-א).
 דכיון שלא עסקו בקיום העולם נענשו
 על חטאם במדת הדין ע"ש.

ובבזו כן כל חוטא, יש לו לעסוק
 בדברים של קיום העולם, ואז
 מתעורר גם עליו מדת הרחמים שהוא
 בשביל קיום העולם. ואיתא במשנה
 (אבות א-ב) על שלשה דברים העולם
 עומד, על התורה ועל העבודה ועל
 גמילות חסדים, ולכן יש לבעל תשובה
 לעסוק תמיד בשלשה דברים אלו. ודבר
 זה נרמז במספר 'חמשה', כי התורה
 יש לה חמשה חומשי תורה, וכמו כן
 עבודת הקרבנות כתב בצעל הטורים
 (במדבר כה-ג) שה' נתן לנו חמשה מיני
 קרבנות, חטאת, עולה, אשם, שלמים,
 תודה ע"ש. וכמו כן נדקה יש בה

ונאמת, ודאגת תשלומי חוב שלו מונח
 בראשו, ואינו מסית דעתו ולא ימצא
 מרגוע לנפשו. כמו כן יהיו החטאים
 שחטא להשם ית' (הם החובות אשר חייב
 לשלם להצדקה), מונחים בראשו לזכרם
 תמיד ולא ימצא מנוחה לנפשו. וזה
 שאמר והשיב את אשמו בראשו, רצה
 לומר להיות מונח בתוך ראשו
 ומחשבתו לדאוג על חטאיו תמיד.

ואמר וחמישתו יוסף עליו, דאיתא
 בצעלי תוספות (סוף פרשת
 שופטים), דלכן כתיב צפרשת עגלה
 ערופה, ידינו לא 'שפכה' את הדם
 הזה (כא-ו), כתוב בה"א, לומר שחייב
 בעל הבית לעשות לאורח חמשה
 דברים, אכילה, שתיה, לינה, לוייה, מזון
 לדרך ע"כ. והנה כתיב (דניאל ד-ד) כתיב
 חטין בצדקה פרוק. וקיימא לן דצדקה
 דוחה גזירות קשות ומללית ממות
 ברעב ומכל מיני מיתות (ש"ע י"ד סימן
 רמז). על כן אמר וחמישתו יוסף עליו,
 שיוסף להרבות בנתינת צדקה
 בהחמשה דברים עכ"ד.

וייש להוסיף, כי החוטא צריך רחמים,
 שלא יתעורר עליו מדת הדין על
 חטאו, והענה לזה כתב צישמח משה
 (פ' אחרי), לעסוק בדברים שיש בהם

נשתנו אלו מאלו, הללו עוזדי ע"ז והללו וכו', ואם כן אף שיאלו הגופים של ישראל מארץ מצרים, מ"מ הטומאה של מצרים היה עדיין מונח בהם, וטומאה זו היה מלווה אותם גם ביציאתם. אבל הקצ"ה עשה חסד עם ישראל שהוציא גם הטומאה של מצרים מחוכם, והסיר מהם לב האצן ונתן להם לב צר, ורוח חדשה נפח בחוכם, ועל זה אנו משבחים הגאולה ההוא, כי לא רק שישראל יצאו ממצרים ציזם ההוא, אלא זו היה גם יציאת מצרי"ם שהוציא טומאת מצרים מתוך בני ישראל עכדה"ק.

ודבר זה לא נעשה תיקן צלחתם ממצרים, אלא לאחר שספרו ישראל שצע שבתות לטהרתם, כדרך שצעה נקיים אשר צוה ה' לצוה (וזה"ק ח"ג טז). וכמו שכתב צאור החיים הק' לפרש, צחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים (שמות יט-א), כי לכאורה תקשה למה נתעבצ ה' מתת התורה עד חודש השלישי, כי מן סימני האהבה היא שלא יתעבצ חושק מצא לחשוקתו, ואם לצד הדרך, הלא מציינו (צ"ר נט-יא) שאפילו לאליעזר עבד אברהם קפנה לו הארץ בלכתו לקחת אשה ליצחק, ומכל שכן וקל וחומר

חמשה דברים כ"ל. ולכן אחר שהתודה על חטאתו, ומשיב אשמו צראשו, אמר הכתוב וחמישתו יוסף עליו, שיתמיד בלימוד התורה, ויוסיף בעבודה שצלב זו תפלה, שהוא במקום הקרבנות (ברכות כו:), וכמו כן צעשיית נדקה, שכולם נרמזים בחומש, וצוה יתעורר עליו מדת הרחמים.

ובמו כן צמדצר היה האות ה' פורחת צאור ומחופפת על ישראל, שזה רומז על תורה ועבודה וגמילות חסדים, שאם רוצים שיתעורר עליהם זכות האצות שהם על הדגלים, זהו רק כאשר הם מסתכלים תמיד על החמשה אשר בהם נרמז תורה ועבודה וגמילות חסדים, אז זכות אצות יגן עליהם לטובה.

אמנם נראה לומר צוה עוד, דהנה הכתוב אומר, וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים (שמות יג-יא), והכוונה על פי מה שפירש מרן מסאטמאר זי"ע מה שאנו קורין גאולתנו ממצרים, צסם יציאת מצרים, ולא צסם יציאת ממצרים, וציאר צקדשו דצמשך הזמן שהיו ישראל צמצרים נכנסה טומאת מצרים בלצות בני ישראל, עד שהמלאכים שאלו מה

היו משועבדים ליצרם הרע ולתאוות לבם, ורק כשנתן להם הקב"ה את התורה, אז נעשו חירות מן היצ"ה. וזה שאמר פדות שלח לעמו, רק אז שלח פדות לעמו, כאשר צוה לעולם בריתו, היינו תורתו לישראל, אז נעשו חירות ונפדו לגמרי צין בגופם צין בנפשם. ומטעם זה צוה הקב"ה שיספרו מפסח לשבועות שבע שבחות, להודיע שפסח ושבועות אגודים יחד, פסח על גאולת הגוף, ושבועות על גאולת הנפש, כי הגוף אינו נעשה חירות באמת עד שגם הנפש נעשה, שעד אז גם הגוף וגם הנפש משועבדים ליצרם הרע עכ"ל.

וּלְבָן רַק עֵתָהּ צַעֲמָדָם עַל הַר סִינַי נִגְמְרָה יֵאֵיֶת מִצְרַיִם. וְהוּא שֶׁהִזְכִּיר זֹאת ה' בַּתְּחִלָּה דְּצִוּוּ בְּמִתָּן תּוֹרָה, אֲנִי ה' אֲלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מִמִּצְרַיִם, כִּי כַעַת נִגְמְרָה הַיֵּיחֵאֵה מִמִּצְרַיִם. וְהוֹסִיף 'מִצִּית עֲבָדִים', כִּי אֵין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֲלֵא מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְצִלֵי תּוֹרָה הָאֵדָם מִשְׁעוֹבָד לְתַאוּתוֹ וְלִיצְרוֹ, וְאֵין הוּא בֶּן חוֹרִין לַעֲשׂוֹת מַה שְׂרוּיָהּ בְּאֵמֶת, אֲלֵא עוֹשֵׂה מַה שְׂכּוֹפֵהוּ יִצְרוֹ. וְרַק כַּעַת בְּנִחְיֵת הַתּוֹרָה אֲחַס יוֹלְאִים מִצִּית עֲבָדִים, שֶׁלֵּא לֵהוּיֹת עֲבָדִים לְטוֹמְאֵת מִצְרַיִם,

לחטונת נשואת ראש כי תקפוץ הארץ וגם השמים אם יצטרכו לה, אשר על כן צוה הקב"ה ונתן אמתלה לדבר, כי לא מיעוט החשק הוא הסובב אלא לצד הכשרת החתן, כי לא היו ישראל ראויים, לצד שהיו בארץ הטומאה והיו לנדה ציניהם, והוצרכו לספור ספירת טהרתם שבע שבחות כדרך ז' נקיים אשר צוה ה' לזבח. והוא אומרו לנחת בני ישראל, פירוש לסיבת יציאתם מארץ מצרים הוא הסובב עכבת הדבר עד החודש השלישי, והראיה כי כשקרבו ימי הכשרתם, צו ציוס נסעו צו ציוס צאו עכ"ל.

וְזָדוּ שֶׁאֵמַר הַכְּתוּב, 'וְחַמְשִׁים' עֲלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, סְיוֹם עֲלֵייתָם מֵאֶרֶצוֹת שֶׁל מִצְרַיִם הֵיטָה רַק אַחַר חַמְשִׁים יוֹם, שֶׁסִּפְרוּ שֶׁבַע נְקִיִּים, שֶׁבַע שְׁבֻחוֹת תְּמִימוֹת, אֲזַי נִגְמְרָה יֵאֵיֶת מִצְרַיִם, שֵׁינֵא הַטּוֹמְאָה שֶׁל הַמִּצְרַיִים שֶׁהֵיטָה בָּהֶם. - וְלִכֵּן הַתְּחִיל ה' בְּזֶה תּוֹרָתוֹ, אֲנִי ה' אֲלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מִמִּצְרַיִם מִצִּית עֲבָדִים (שְׁמוֹת כ-ג), וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁפִּירֵשׁ בְּמִהַר"ם שִׁיק עַל פְּרָקֵי אֲבוֹת (ו-ג) הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קי"א-ט) פְּדוּת שֶׁלַח לַעֲמוֹ צוה לַעֲלוֹם בְּרִיתוֹ, כִּי בַּפֶּסַח כִּשְׂיֵאֵו מִמִּצְרַיִם עֲדִיין לֵא זְכוּ לְחִירוֹת גְּמוּרָה, כִּי עֲדִיין

נמנה אלא ליום אחד, כיון שלא היה לילה צינתיים, ולפי זה היה שבת ז' סיון יום חמשים לספירה, ואם כן מתורץ שפיר דלדידן שפיר עושין שזעות ציום ו' סיון שהיא יום חמשים לספירה לעולם, עכ"ל. וכיון שהוצרכו ישראל לטהר עצמם שזע שבתות, ואי אפשר לקבל התורה רק ציום חמשים לספירה, ועל ידי שמשנה העמיד החמה, הרי חסר יום אחד מהחשבון, על כן הוצרכו להוסיף יום, כדי שתהא מתן תורה אחר ספירת מ"ט ימים. וזהו שנרמזו צמה שהוסיף משה יום אחד מדעתו, כי לפי דעתו שהעמיד צמלחמת עמלק גלגל החמה, הוצרך כעת להוסיף יום אחד, שתהא מתן תורה ציום החמשים לספירה.

והגה ידוע מה שאמרו חז"ל (ראש השנה יא.) דצראש השנה צטלה עבודה מאבותינו צמנרים, ונמצא לפי זה דצראש השנה התחיל חירות הגוף, וחירות הנפש היתה צשזעות ציום מתן תורה. - והנה יש ציניהם רמ"צ ימים, כי מראש השנה עד ראש חדש סיון הם שמונה חדשים, ושמונה פעמים ל' הוה ר"מ יום, לא מהם ד' ימים צשציל חדשים החסרים, (כי סדר החדשים אחד מלא ואחד חסר), נמצא רל"ו

אלא נעשו צני חורין, לעשות מה שלצם צחמת מתאוה ומשתוקק לעשות רצון קונו.

והגה חז"ל (שבת פז.) אמרו, שהוסיף משה יום אחד מדעתו. ויש לומר בזה עוד כוונה, דאיתא צמדנש תנחומא (פ' צשלח כח, ופ' תזוה ט) על מה שאמר הכתוב צמלחמת עמלק, ויהי ידיו אמונה עד צא השמש (שמות י"ז-י"ג), שהיו מחשבים את השעות צאקטורולגיא, מה עשה משה, העמיד גלגל חמה ולצנה ועירצ את שעותיהן וכו' ע"ש. וכתב צספר חמד משה (סימן ת"ל סק"א) שעמדה החמה כ"ד שעות, ונעשה משני ימים יומא אריכתא חדא. וכתב שם לייצב בזה קושיית הנגן אצרהם (סימן תנד) דכיון שפסח מנרים היה ציום ה', אם כן יום ו' סיון היה חמשים לספירה, וקיימא לן דצשצת ניתנה תורה, ואם כן איך אנו אומרים צשזעות יום מתן תורתינו. אך לפי מדרש תנחומא הנ"ל אחי שפיר, כי צמלחמת עמלק העמיד משה את החמה כ"ד שעות, ולפי זה אף דלענין ימות החודש נמנה לשני ימים מפני שהם נמנין ללצנה, ואם כן היה שבת ז' סיון, מכל מקום לענין מנין הספירה לא

לחקן הרמ"ח אצרים להכינם לקבלת התורה. אך עצודת האדם הוא רק על רמ"ג אצרים, והחמשה הנותרות היא מתנת אלקים, אחר שהשתדל להמליכו על רמ"ג אצרים. ולכן ניתנה להם רמ"ג ימים עד קבלת התורה, לחקן בכל יום אצר אחד, כמו צימי הספירה כל יום מדה אחד. ואחר שעברו הרמ"ג ימים, אז ציוס מתן תורה ניתנה להם מתנה שהמליכם גם על החמשה האצרים שלא היה ברשותם. ולכן נאמר אז (שמות כ-טו) וכל העם רואים את הקולות, כי מאז ואילך לא ראו עיניהם רק מה שהם מנזוים בהקולות של מתן תורה. [ונתעוררתי דזה נרמז במאמרם של רב יוסף (פסחים סח:) אי לאו האי יומא דקא גר"ם, כמה יוסף איכא צשוקא].

ובזהאי טעמא היה חופף עליהם צמדבר האות ה' מלמעלה, ועל הדגלים היו נרשמים אותיות אצרים, להורות להם כי עצודת האדם הוא להמליך את ה' על מה שצידו, רמ"ג אצרים, ואין הקצ"ה צא בטרוניא עם צריותו, והחמשה אצרים שאינם ברשותו, זה חופף עליהם מן השמים, שיתנו להם מתנה שיוכלו לקדש גם אצרים הללו, להמליכם גם עליהם.

ימים עד ראש חדש סיון, ומאז עד ו' סיון הם עוד ששה ימים, נמצא סך הכל רמ"ז ימים. וכיון שהוסף משה יום אחד מדעתו, היתה נתינת התורה ציוס ו' סיון, ונמצא למראש השנה עד ו' סיון היו רמ"ג ימים. (ועיין בזה בשם יחזקאל פ' יתרו בעיר חשבון).

ודהענין בזה יש לומר, דאיתא בגמרא (נדרים ל:) אמר רבי אחי בר אבא כתיב אצרים וכתיב אצרים (דברי הימים א א-כו), צתחלה המליכו הקדוש ברוך הוא על מאתים וארבעים ושלושה אצרים, ולצסוף המליכו על מאתים וארבעים ושמונה אצרים, אלו הן שתי עינים ושתי אזנים [שצתחלה המליכו הקצ"ה על אצרו שהם ברשותו לזוהר מעצירה, אצל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו, שהרי על כרחו יראה צעיניו וצאזניו ישמע, ולצסוף כשנמול המליכו הקצ"ה אפי' על אלו, שלא יסתכל ולא ישמע כי אם דבר מנזה] וראש הגוייה [שנמול] ע"כ.

וביון שתכלית יציאת מצרים היתה להכין עמם לקבלת התורה, צהוציאך את העם ממצרים תעצדון את האלקים על ההר הזה, והוצרכו מתחלה לשצעה נקיים, כן הוצרכו

את דברי העם אל ה', ויאמר ה' אל משה הנה אנכי צא אליך בעצ הענן, בעבור ישמע העם בדברי עמך, וגם צך יאמינו לעולם, ויגד משה את דברי העם אל ה' (שמות יט-י). ופירש רש"י שהקב"ה אמר למשה, שהוא מוכן ליתן התורה על ידו ולא בעצמו, ויגד משה את דברי העם אל ה', תשובה על דבר זה שמעתי מהם, שרצונם לשמוע ממך, אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך, רצוננו לראות מלכנו ע"כ. ויש להצין שכל זה חסר מן הספר, שלא נאמר כלל שמשה ירד אל העם להודיעם זה, והם יאמרו למשה שאין זה רצונם, אלא לשמוע מפי המלך. וגם הכתוב בעצמו שינה הלשון, דלעיל אמר 'וישב' משה את דברי העם, וכאן אמר 'ויגד' משה את דברי העם.

וּנְרָאָה כי בני ישראל אחר שהסכימו לקבל התורה, התחילו בהכנה דרבה להכין עצמם שיוכלו לזכות לשמוע דבר ה'. והצינו כי אינו דומה ההתעלות שיגיע להם אם יהיו כלים נקיים ומוכשרים לקבל, ומי שלא יכין עצמו כראוי, יעמוד שם כאבן דומם, ולא יזכה לראות ולהשיג המראה הגדול שיתגלה להם. ומה גם שיוכלו

וּלְכַן צפרשת התשובה, והתודו את חטאתם, כאשר האדם מקבל על עצמו לקדש הרמ"ח אברים שלו לה' ולתורתו, ומתחונן מה יעשה בעיניו וצאזניו שאינם צרשותו, על כן סיים הכתוב, אם אתה תעשה מה שמוטל עליך, אז וחמישתו יוסף עליו, מן השמים יוסיפו לו שימלוך וישתלט גם עליהם, שלא ישמע ולא יראה כי אם דבר מנחה, כמו בצאצאהם.

וְזָדָה נרמז גם צנתינת התורה, חרות על הלוחות, אין לך צן חורין אלא מי שעוסק בתורה, כי הוא יוצא לחירות משיעבוד היצר, וצידו למלוך ולשלוט על כל מעשיו. אך הלא יש חמשה אברים שאינם צידו, ואין הוא צן חורין מהם, שהם שולטים עליו לראות ולשמוע מה שאינו רוצה. אבל זה אינו, כי אם יתגבר על מה שצרשותו, יתנו לו מן השמים חירות גם על חמשה אברים הללו. וזהו חירות על ה'לוחות, שגם חירות על ה' אברים הללו, הוא זוכה על ידי הלוחות.

וְהִגִּידָה צמתן תורה מצינו, ויצא משה ויקרא לוקני העם וגו', ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה, וישב משה

לשמוע ממך, כי שמעתי איך הם מתפללים ואומרים רצוננו לראות את מלכנו, ואינו דומה שומע מפי שליח לשומע מפי המלך, ואיך יזכו לזה, ומכנייס עצמם בהכנה יחירה להשגה זו, ואיך אוכל לומר להם שנחנית התורה תהיה על ידי שליח ולא על ידי ה'. וזהו שאמר הכתוב, ויגד משה את דברי העם אל ה', שאמר משה לה', את דברי העם אל ה', התפלות והבקשות ששמע מהם איך מתפללים הם לה' שרצוננו לראות מלכנו.

ובבזו קן אנו היום, כאשר עומדים בהכנה לקבלת התורה, שמתחדשת בכל שנה, ההכנה הראויה היא התפלה, רצוננו לראות מלכנו, בחג הזה יש התגלות כמו שהיה צעת מתן תורה, ולא כל אחד זוכה לטעום ממנה, ויש להכין עצמו בהכנה הראויה שיזכה נשמתו לראות ההתגלות ההוא של מתן תורה, ולקבל את התורה כראוי וכנכון.

להכין ולהשכיל עומק התורה בכל דיבור ודיבור, שהיה כלול זה כל התורה כולה (רשי' כד-יג). ולכן עמדו בתפלה כל היום לבקש רחמים על הדבר, שיזכו לתשובה וטהרה ולהשגה הנכונה. (ועיין צייטצ פנים לשצעות אות צ' צוה). - והנה כדי לשמוע מפי צער ודם, ממשה רבינו, לא היו צריכים להכין עצמם כל כך, שהרי גם עד עתה שמעו לקולו של משה, איך לזכות לראות כבוד ה' בעצמו, אשר לא יראני האדם וחי, על זה הוצרכו תפלה ובקשה שיזכו לכך.

ולכן כאשר שמע משה מפי ה', שרונה ליתן התורה על ידי שליח, לא הוצרך לירד לומר זאת לישראל ולשמוע דעתם, כי כבר שמע וראה הכנתם לקבלת התורה, איך שהם עומדים בתפלה ובקשה שיזכו להיות כלי לראות את מלכם. ולכן אמר משה לה', תשובה על דבר זה שמעתי כבר מהם קודם שעליתי למרום, שרצונם

במעודה שלישית פרשת נשא

ה' לראות, ויש להצין למה יהרסו לראות, ואיזה תועלת יהיה להם, ומה גם שלא יראני האדם וחי, ועוד גם זאת שההר צוער באש עד לצ השמים, ולמה הוצרכו לאזהרה של כמה ימים על זה.

וַנִּרְאֵהָ דאיתא בגמרא (שבת סג.) כל העושה מנוה כמאמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר (קהלת ח-ה) שומר מנוה לא ידע דבר רע ע"כ. ויש להצין הלשון 'כמאמרה', ולא אמר העושה מנוה כראוי או כהלכתה. ויש לומר כי תועבת ה' כל גבה לצ (משלי טו-ה), וכל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם (סוטה ה.). ואם כן חשיבות עשיית מנוה הוא רק כאשר זה נעשה בענוה ושלמות רוח, כי תכלית המנוה היא הדביקות בה', ומנוה היא מלשון נוותא חדא, ואיך יתקרב על ידי המנוה, כאשר אין ה' יכול לדור עמו במדור אחד. ואצא מארי זל"ל בספרו ויאמר יהושע (על תהלים) פירש הכתוב, כי לדיק ה' לדקות אהב ישר יחזו פנימו (יא-ז), כי

כל הפקודים אשר פקד משה ואהרן על פי ה' וגו', ויהיו פקודיהם שמונת אלפים וחמש מאות ושמונים (ד-מח). ויש להצין למה כלל הכתוב את מנינם יחד, שכיון שחישב מנין משפחות בני קהת ובני גרשון ובני מררי, הרי יכולים למנות מנינם יחד בעצמו, וידע מספר כולם. ובמדרש רבה (ו-י) אמרו, שחזר וכלל מנינם ביחד, להגיד שכולם שקולים לפני המקום בחיבה ע"כ.

וַנִּקְדִּים בענינא דיומא, שעומדים בשלשת ימי הגבלה, שהכתוב אומר, בחדש השלישי לנאת בני ישראל מדרך מצרים, ציוס הזה מדבר סיני, ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני (שמות י-א). ולכאורה כיון שכבר אמר מתחלה, ציוס הזה באו מדבר סיני, איך אמר אחריו שהם עדיין צרפידים, ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני. - גם להצין מה שהזוהירם ה', והגבלת את העם קביצ לאמור, השמרו לכם עלות זהר ונגוע בקנהו (יט-יג). ושז התרה בהם שנית בשעת מעשה, רד העד בהם פן יהרסו אל

גאווה שנחשב כעובד עבודה זרה. אבל האמת הוא, כי יש גם גאווה דקדושה, ויגבה לבו בדרכי ה' (דברי הימים ב ז-י), והוא גאווה טובה ומשובחת, לידע ולהכיר גדול חשיבות נפש ישראל, ואיך שבו תלוי כל העולמות, וישראל נותנין כח צפמליה של מעלה וכו'. ולכן יש צמנוה אמתיות מ"ה המורה על ענוה, ואמתיות ז"ו המורה על גאווה, כי רק צנייהם יחדיו, יוכל לעבוד את ה' כראוי. וזהו שאמר, העושה מצוה כמאמרה, כמו שקורין את המצוה צאומיותה, שצתוכו יש ז"ו להורות על גאווה, ומעוטפת צמ"ה צמדת ענוה, אז אין מצשרין אותו בצורות רעות, שנאמר שומר מצוה, ששומר בעשיית המצות האמתיות של 'מצוה', אז לא ידע דבר רע.

ג יש לומר, דאיתא צמדדש רבה (צמדדז א-י) צשלשה דברים ניתנה התורה, באש, וצמים, וצמדדז. באש מנין שנאמר (שמות יט-יח) והר סיני עשן כולו וגו'. וצמים מנין שנאמר (שופטים ה-ד) גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים. וצמדדז מנין שנאמר (צמדדז א-ב) וידבר ה' אל משה צמדדז סיני. ולמה ניתנה צשלשה דברים הללו, אלא מה אלו חנם לכל

הן אמת שה' אוהב נדקות שצני ישראל עושין, אמנם רק אותן נדקות שגם אחרי קיומן, ישר יחזו פנימו של הקצ"ה, שהמנוה תציאהו להתקרבות ה', ולא שיגרום ח"ו ההיפוך שעל ידה יסתלק משם השכינה ע"ש.

ועוד גם זאת אמרו חז"ל (שם) כל אדם שיש בו גסות הרוח כעובד עבודת כוכבים ע"ש. וצתורת משה (פ' שופטים) פירש, לצלתי רום לצבו מאחיו, ולצלתי סור מן המנוה ימין ושמאל (דברים ז-ז), כי צתיבת מצוה יש צתוכו אמתיות ז"ו, ואין לו אלא עבודה זרה (וזה"ק ח"ג כו.), לרמו שאם יתגאה צמנוה, אז הוא צחי"ו שהוא עבודה זרה. והיינו לצלתי רום לצבו מאחיו, כי אז בגאותו יסיר מן המצוה ימין ושמאל, האות ימין שהוא מ"ם, והאות השמאל שהוא ה"א, וציתד הם אמתיות מ"ה המורה על ענוה (עיין חולין פט.), וישאר ממנה רק ז"ו שהוא עבודה זרה, ח"ו כן לא יעשה ע"כ (ועיין בזה צפרי העץ פ' יתרו).

אמנם לכאורה יש להצין, כיון שה' שונא כל גבה לב, למה נרמו צמנוה גם אמתיות ז"ו, הרומזת על

ועל זה רמזו, כל העושה מצוה כמאמרה, היינו כמו שנאמרה זהר סיני, באש וצמים וצמדבר, שכל אלו מורים על אופני קיום מצות ה', שיהיה בגאווה טובה ומשובחת מעוטפת צמדת ענוה, אז יזכה שאין מצשרין אותו בשורות רעות. - וקודם מתן תורה, בחדש השלישי, באו ישראל עצמם צמדתם למדריגת מדבר סיני, המורה על ענוה וגאווה דקדושה, וזהו ציוס הזה באו מדבר סיני. וכאשר הגיעו למדריגה זו היו מוכנים ונעשו כלים לקבלת התורה, ואז נסעו צפועל מרפידים ויצאו מדבר סיני.

והנה מצינו צעדת קרת, ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם, רצ לכם, כי כל העדה כולם קדושים וצחוכס ה', ומדוע תתנשאו על קהל ה' (צמדבר טז-א). וצרש"י כולם שמעו דברים צסיני מפי הגבורה, ומדוע תתנשאו (תנחומא ד). והשיב להם משה, צקר וידע ה' את אשר לו. וצרש"י צוקר, אמר לו משה, גבולות חלק הקדוש צרוך הוא צעולמו, יכולים אתם להפוך צוקר לערב וכו' (תנחומא ה) ע"כ. ויש להוסיף כי צמתן תורה כתיב, ויאמר אליו ה' לך רד, ועלית אתה ואהרן

באי העולם, כך דברי תורה חנס הם שנאמר (ישעיה נה-א) הוי כל צמא לכו למים. דבר אחר כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה ע"כ.

ולפי מה שנצבאר, נתינת התורה באש רומזת על ויגזה לבו דרכי ה', שכן הוא הדרך של אש שעולה תמיד למעלה. ועל כן אמרו חז"ל (ויק"ר ז-ו) שכל המתגאה אינו נדון אלא באש שנאמר (ויקרא ו-ז) הוא העולה על מוקדה ע"ש. ולעומת זה מים מורה על ענוה, וכמאמרים (תענית ז). מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא צמי שדעתו שפלה עליו ע"כ. - וניתנה תורה צמדבר על הר סיני שמורה גם כן על שתי מדות אלו, שהרי אמרו (סוטה ה). לעולם ילמד אדם מדעת קונו [ללא הוצאת את הנמוכות], שהרי הקצ"ה הניח כל הרים וגבעות [כגון תצור וכרמל], והשרה שכינתו על הר סיני ע"כ. הרי דמדבר סיני רומז על ענוה. ומכל מקום לא נתן ה' את תורתו צעמק אלא על הר, להורות שצתורה צריכין לקיים גם ויגזה לבו דרכי ה'.

אז בעולמו, משה מחינה לעצמו, ואהרן מחינה לעצמו, והשגתם יתירה יותר על כולם, ולכן נבחרו רק הם להתנשא על כולם. וזהו צקר ויודע ה' את אשר לו, אם תבזונו על אותו צוקר של מתן תורה, ויהי ציוס השלישי בהיות הצקר ויהי קולות וצרכים וגו' (יט-טו), אז הודע ה' כבר את אשר לו, שהיה למשה ולאהרן מחינה בפני עצמם יותר מהכלל ישראל.

ומיעתה מוזן שפיר מה שננטוו על מצות הגבלה שאל יהרסו לראות, והוא להורות לישראל, אשר גבולות חלק ה' בעולמו, לא כל אחד זוכה להיות ממשרתי ה', ולישב באהלה של תורה כל ימיו, וישנם מארי דידין ומארי דרגלין, לכל אחד יש תפקידו ותועדתו בעולם, וכל אחד יש לו לקבל התורה באותו מצב שהעמידו ה'. ואל יהרסו לעלות אל ה', הוא רוצה להתייצב במחיצתו של משה, וככה יקבל את התורה, או על כל פנים להיות במחיצתן של הכהנים, אל יהרסו לעלות אל ה' כי נפל ממנו רב, אלא כל אחד ישתדל לקבל התורה ולהתנהג עס מצותיה, באותו מקום וגבול שהעמידו ה' בעולמו.

עמך, והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל ה' פן יפרץ צם (שמות יט-כד). וצרש"י אתה מחינה לעצמך, ואהרן מחינה לעצמו, והכהנים מחינה לעצמם, כלומר משה נגש יותר מאהרן, ואהרן יותר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרסו את מצבם לעלות אל ה' ע"כ. וזודאי שכל הקרוב קרוב יותר, היתה השגתו בעומק התורה ציטר שאת, ומשה מחינה לעצמו שהשיג יותר מכל העם, ושזו אהרן עומד למטה יותר, אזל מעלתו יתירה עוד מהכהנים וכל העם, ושזו צאו הכהנים, ושזו עמדו כל העם. ומצואר בתורת משה (פי' פתחם קכב:) דהכהנים הנגשים אל ה' יותר, היו שומעים כל התורה כולה מפי הקב"ה, ולא רק אנכי ולא יהיה, כמו שאר כל העם ע"ש. ומכל שכן שמשה ואהרן שהיה להם הגשה וקריבה עוד יתירה, כל אחד מחינה לעצמו, צודאי שהשגתם היתה צרום המעלה, יותר גם מהכהנים.

ולבן כאשר אמרו עדת קרת, שכל העדה כולם קדושים, כולם שמעו צסיני התורה מפי הגבורה, ומדוע תתנשא, השיב משה שלא כן הם הדברים, אלא גבולות חלק הקב"ה

האופנים וחיות מתנשאים ומתגזרים
צעזדותם, לעומת השרפים צעזדותם,
והצן אס צעל נפש אמה ע"ש.

וזהו גם עצודתנו כעת, זהכנה
לקבלת התורה, כאשר עומדים
בשלישת ימי ההגבלה, לא יחשוב לומר
אס היה מסודר בעולם צמנצ אחרת,
בציתו ופרנסתו וכו' וכו', אז היה
מוכן לקבל התורה, אזל בהגבול שחלק
לו ה' בעולמו, הדבר קשה עליו. אלא
יתצונן שצקבלת התורה יש לכל אחד
ואחד מחיצה צפני עצמו, והוא לא
ניתן צמחיצת משה ואהרן והכהנים,
אלא איש על מחנהו ואיש על דגלו,
ולהתצונן מה אמה יכול להוסיף
צתורה ומנחותיה צאותו מקום ומנצ
שאתה עומד, זהו ההכנה לקבלת
התורה.

ודבר זה נלמד גם מהפקודים שפקד
משה את שצט לוי, משפחות
צני גרשון לצד, ומשפחות צני קהת
לצד, וחזר וכללס יחד, להגיד שכולס
שקולים לפני המקום צחיצה וכנ"ל.
וכתב צאגרא דפרקא (רמו נו) דנשמע
מזה, הגס שעצודת צני קהת היתה
גבוהה מעצודת צני גרשון ומררי,
שהיו מטועני ארון, וכן עצודת צני
גרשון גבוהה מעצודת צני מררי, עם
כל זה כאשר יעשו צני מררי עצודה
המוטלת עליהם, חשוב לפני הקצ"ה
כעצודת צני קהת. ונלמד מזה שלא
יקנא האדם את חצירו אפילו צעצודה,
רק העצודה המסורה לו מאת ה', צה
יתרפק. וזה תתצונן מה שיסדו
ז'האופנים וחיות הקודש מתנשאים
לעומת שרפים, כי אופן אינו מתקנא
צחיה, וחיה אינה מתקנאת צשרף, רק

שבועות

בכניסת החג שבועות תשם"ח לפ"ק

אבל אחר שמשיג חשיבות המנוה אז
יערצ לו לעשותו.

במתחלה הוא חושב על השכר שיקבל
עצורו, יפה שעה אחת של
קורת רוח בעולם הבא מכל חיי
העולם הזה (אבות ד-יז), וברבות הימים
הוא בא להכרה להחשיב עצם היותו
עבד נאמן לקונו, להיות ממלכת
כהנים, ולהיות סגולה מכל העמים
למלך מלכי המלכים הקב"ה. ואז יפה
לו שעה אחת בתשובה ומעשים טובים
מכל חיי העולם הבא (שם), וזהו
התענוג היותר גדול אללו שאין
דוגמתו בעולמו. ולכן רק ההתחלות
קשות, אבל מכאן ואילך, כשזוכה
להשיג קדושת התורה, אז יערצ לו
קיום מצות ה'. - וכמו כן הוא מדי
שנה בשנה, כאשר אנו מקבלים את
התורה מחדש ציוס מתן תורתנו,
אחר שזכינו כבר לטעום זיו התורה,

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי
ושמרתם את צרייתי והייתם
לי סגולה מכל העמים וגו', ואחס
תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש
(שמות יט-ה). וברש"י אם עתה תקבלו
עליכם, יערצ לכם מכאן ואילך, שכל
התחלות קשות (מכילתא) ע"כ.
והציאור צפשוטו, כי האדם שנדרך
שיעשו עבורו מלאכה כזדה, כאשר
יאמר לאדם אחר שיבא לעשות
מלאכתו, בודאי שלא ירצה לגשת
ליטול על שכמו עבודת פרך. אבל
כאשר יאמר לו שעבור זה יתן לו
אוצר רב של כסף, אז יערצ לו
לעשות המלאכה, כי עומד לעומתו
התענוג הרב שיהיה לו מהכסף
שיקבל עבורו, ועושהו בחשק ובחפץ
לב. וכמו כן הוא בתורת ה', בודאי
שהוא עול גדול על האדם לקבל על
עצמו שכל פעולה שעושה תהא רק
על דרכי התורה, וההתחלות קשות.

עליכם מתחלת הצריאה, ואף על פי כן אין אחס מקיימים אותם, אס כן מה תועלת יש בהכפיה על כל התורה.

וביתר ציאור, כי אין הקצ"ה צא צטרוניא עם צריותיו לחייבם צעול שאין הם מרזים, וסופם שיעצרו עליהם, ויצטרכו לקבל עונשים. רק שציראל היה גלוי וידוע לפניו, שהגם שקשה עליהם לקבל התורה, מכל מקום אחר הכפיה יקיימו אותה בכל פרטיה, ויגיעו על ידה לשלימות, ויהא הכפיה תועלת להם. אצל אומות העולם שכבר נתצרו בהשצע מצות שצא עליהם צכפיה, שאין הם מקיימים אותם, איזה תועלת תהא בהכפיה על תרי"ג מצות, שלא יקיימוה אותה, אלא יענשו על עצרם את התורה. אצל ישראל שקיימו שצע מצות צני נת, הרי שהגם שקשה להם לקיימם, ואולי אס היו שואלין אותם מתחלה לא היו מרזים, מכל מקום אחר הכפיה על הקבלה, יש להם מסירת נפש על קיומם, על כן צהם צחר ליתן להם את תורתו.

ועל כן אמר ה', ועתה אס שמוע, אס מתחלה שמוע מה שאתם

אז הקבלה מחדש עריצה ומתוקה עלינו עד אין שיעור.

ובאור החיים הק' דקדק על אומרו 'ועתה', ועל טעם הכפל 'שמוע תשמעו'. ויש לומר דאיתא בגמרא (עבודה זרה ז: ב) כי לעתיד לצא יצואו אומות העולם ויאמרו, רצונו של עולם כלום כפית עלינו את ההר כגיגית, כדרך שכפית על ישראל, ולא קבלנו וכו'. מיד אומר להם הקצ"ה ראשונות ישמיעונו שנאמר (ישעיה מג-ט) וראשונות ישמיענו, שצע מצות שקבלתם היכן קיימתם ע"כ.

ובזה יש להצין מה שאמרו חז"ל, שצעה שהחזיר ה' על כל אומה ולשון שיקבלו התורה, אמרו לו מה כתיב צה, והשיב להם ה' לא תרצת וכו' לא תנחף (שמות כ-יד) וכו' ע"ש. ולכאורה אפילו צלי קבלת התורה הם מחוייבים צמצות אלו, שהם גם משצע מצות צני נת, ואס כן למה פרט הקצ"ה הנך שהיו מחוייבים צהם גם צלי קבלת התורה. אמנם הקצ"ה רצה לרמוז להם תיקף, גם הסיצה שאינו כופה אותם לקבל התורה, כמו שעשה לישראל, שהרי מצות אלו של לא תרצת ולא תנחף, כבר כפיתי

דסמין ליה ומשה יקח את האהל
 [אותו עדי. לישנא אחרת, את האהל
 לשון צהלו נרו, והוא היה קירון עור
 פניו]. אמר ריש לקיש עמיד הקדוש
 צרוך הוא להחזירן לנו שנאמר (ישעיה
 לה-ג) ופדויי ה' ישוּבוּן וצאו ציון צרנה
 ושמתת עולם על ראשם, שמחה
 שמעולם על ראשם ע"כ.

וּנְרָאָה דהנה מנינו זמן, וילקטו
 המרצה והממעט, וימדו
 בעמר, ולא העדיף המרצה, והממעט
 לא החסיר, איש לפי אכלו לקטו
 (שמות טז-יז). וברש"י יש שלקטו הרצה
 ויש שלקטו מעט, וכשצאו לציאת מדדו
 בעומר איש איש מה שלקטו, ומנאו
 שהמרצה ללקוט, לא העדיף על עומר
 לגלגולת אשר צאלה, והממעט ללקוט,
 לא מנא חסר מעומר לגלגולת, וזהו
 נס גדול שנעשה צו' ע"כ. ויש להבין
 מהו ההתפעלות מהנס הזה, הלא כל
 ירידת המן צנס היתה, להמטיר לחם
 מן השמים, ושוב חס השמש ונמס,
 ומהו היתרון צהנס שלא העדיף
 המרצה והממעט לא החסיר, שזה נס
 גדול שנעשה צו.

וּשְׂמֵעֵתִי לפרש דאיתא בגמרא
 (תענית כד:) אמר רב

מזוים כבר עתה, ושוב תשמעו לעמיד
 בקולי מה שאני מוסיף לזוות עליכם,
 אז תהיו לי סגולה מכל העמים, אשר
 רק עליכם אטיל העול של תורה,
 צשציל שאחר הקצלה אני צטוח
 שתקיימו אותה. ועל זה אמרו חז"ל
 (עבודה זרה ה:) תנא דבי אליהו לעולם
 ישם אדם עצמו על דברי תורה כשור
 לעול וכחמור למשאוי, כי השור
 והחמור אין הם מרוצים מלכתחלה מה
 שמעמיסים עליהם משא, אבל אחר
 שהעמיסו אותם עליהם, הם עושים
 שליחותם צשלימות, כן ישם אדם
 עצמו על דברי תורה, שאחר שהעמיסו
 עליו עול תורה, יש לו לישא על עצמו
 עולה צשלימותה.

אֵיתָא בגמרא (שבת פח.) דרש רבי
 סימאי, צשעה שהקדימו
 ישראל נעשה לנשמע צאו ששים רבוא
 של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד
 מישראל קשרו לו שני כתרים [מזיו
 השכינה], אחד כנגד נעשה ואחד כנגד
 נשמע. וכיון שחטאו ישראל, ירדו מאה
 ועשרים רבוא מלאכי חבלה ופירקום
 שנאמר (שמות לג-ו) ויתנללו בני ישראל
 את עדים מהר חורב. אמר רב חמא
 צרבי חגיגא צחורב טענו צחורב פרקו.
 אמר רבי יוחנן וכולן זכה משה ונטלן,

שנעשה בו, וגדול גם האחרון יותר מן הראשון.

ולפי זה יש להבין, כיון דמשמיה
 ניתן לכל אחד מישראל שחי
 כחריס, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד
 נשמע, אם כן איך ייטל זאת מהם
 אחר כך, הא משמיה משקל לא שקלי,
 ולא יעשה ה' גם גדול לגריעותן של
 ישראל לטוב מהם הכחריס. ויש לומר
 דהא דמשקל לא שקלי, היינו שאינו
 ייטל מהאדם להחזירם שוב למקומן
 לשמים, אבל כאשר נשאר המתנה
 למטה, אז יתכן שייטל מאחד וניתן
 להשני. ולכן כולן נטלן משה, כי אי
 אפשר להחזירם. וריש לקיש מוסיף,
 דהא דמשקל לא שקלי, היינו שאינו
 ייטל מהאדם לעולמים, אבל לטוב
 ממנו על איזה זמן, ושוב יחזירם לו,
 אין זה אלא כשאינה ממנו ולא נטילה
 בחזרה. ולכן עמיד הקצ"ה להחזירם
 לנו לעמיד, ואין זה צגדר חזרה
 מהנתינה.

וגראה דכיון דבכל שנה יש
 התחדשות צמתן תורה,
 הרי זה בכל פרטיה כמו שהיה אז
 צמעמד הנצחר, וכאשר האדם מתעורר
 מחדש לומר נעשה ונשמע, ולקבל על

יהודה אמר רב, בכל יום ויום צת
 קול יוצאת ואומרת, כל העולם כולו
 אינו ניזון אלא בשביל חנינה בני,
 וחנינה בני דיו צקב חרוצין מערב
 שצת לערב שצת [כל השצת היה ניזון
 צבך, חסר לחס היה, ומתגלגל היה
 בחרוצין]. אמר ליה דציתהו עד אימת
 ניזיל וננטער כולי האי. אמר לה מאי
 נעציד. אמרה ליה צעי רחמי דניחצו
 לך מידי. צעא רחמי, יצתה כמין
 פיסת יד ויהצו ליה חד כרעא
 דפתורא דדהבא. חזיא [דציתהו]
 צחלמא עתידי צדיקי דאכלי אפתורא
 דדהבא דאית ליה תלת כרעי, ואיהו
 אפתורא דחרי כרעי. אמר לה ניחא
 לך דמיכל אכלי כולי עלמא אפתורא
 דמשלם, ואנן אפתורא דמחסר. אמרה
 ליה ומאי נעציד, צעי רחמי דנשקליניהו
 מינך, צעי רחמי ושקליהו. תגא גדול
 היה גם אחרון יותר מן הראשון,
 דגמירי דמיהצ יהבי מישקל לא שקלי
 [צתה דיהצין] ע"כ.

וביעתה הנם של ירדת המן, הוא
 צעמס גם קטון, דהא
 משמיה מיהב יהבי, אבל מה שלא
 העדיף המרצה, שכבר זכה צריצוי
 המן, ומשמיה משקל שקלי, וייטל
 ממנו מה שכבר ניתן לו, זה גם גדול

משום מעלי יומא טבא דענרתא, דנפק ציה זיקא ושמיה טבות, דאי לא קבלו ישראל תורה, הוה טבח להם לבשרייהו ולדמייהו ע"כ. הרי לנו שבכל שנה כשמגיע יום מתן תורתנו, מתעורר כח אותו המזיק שהיה מוכן אז להזיק אם לא היו מקבלין התורה. אם כי לא הזיק גם אז, שהרי קבלו ישראל את התורה, מכל מקום יש רושם בכל שנה בצוא אותו זמן, והוי הקזת דם סכנתא. ומכל שכן צמדה טובה מרובה, כאשר מקבל אדם על עצמו עול תורה, ישנה ההשפעות הרבות שירדו אז, ויחולו על ראשו האור של השמי כתרים, עם שאר צרכות התורה, אורך ימים צימינה וצשמאלה עושר וכבוד.

עצמו עול תורה צגדר זה, להפקיר עצמו לעשות כל מה שיצטוו לעשות, אז זוכה גם כעת לקבל האור מהשמי כתרים שזכו ישראל אז. ועל זה בא הרמז בקרא, אשר לא רק פדויי ה' יהיה שמחת עולם על ראשם, אלא בכל שנה ושנה כאשר יגיע זמן מתן תורתינו, 'וצאו ציון צרנה', שיעלו ישראל לרגל לראות פני ה' בחג השבועות, יתעורר נתינת הכתרים לישראל, ועמיד הקצ"ה להחזירם לנו, ושמחה שמעולם יהיה על ראשם.

ודבר זה יש ללמוד ממה שאמרנו חז"ל (שבת קכט:): לגבי הקזת דם, דצמעלי יומא טבא דענרתא סכנתא, וגורו רבנן אכולהו יומא טבא,

נעילת החג שבועות תשם"ח לפ"ק

בדאי שזהו מדעתו, דאם לא כן לא הוסיף כלום, שעשה מה שנצטווה.

עוד שם בגמרא (פס:): אמר רבי יוחנן מאי דכתיב, ה' יתן אמר המבשרות לבא רב (תהלים סח-צ), כל דיבור ודיבור שיצא מפי הגבורה נחלק

בגמרא (שבת פז.) שלשה דברים עשה משה מדעתו, והסכים הקצ"ה עמו, הוסיף יום אחד מדעתו וכו'. ויש להבין טעם הדבר שהוסיף דבר מדעתו לשנות ציווי ה'. ולמה אמרו יום אחד הוסיף משה 'מדעתו', כיון שאומרים שהוסיף משה יום, הרי

שם צפרשה, יתן ה' את האשה הצאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיים את בית ישראל (ד-יא). ויש להבין למה הדגישו שתייה כרחל וכלאה, וכי זוטר היא להיות כרחל או כלאה לצד. ולמה הוסיפו עוד, אשר בנו 'שתיים' את בית ישראל.

ונראה לידוע מספה"ק שעל כל דבר שצדושה שזרד למטה, יש קיטרוג מהשטן שיתצטל הדבר, ומכל שכן על השתלשלות מלכות בית דוד, שממנו שורש נשמת משיח, אשר אז רוח הטומאה יעציר מן הארץ, ויתצטלו מכל וכל, יש קיטרוג מהשטן להפריע ולמנוע זאת בכל מה שאפשר. וכח האר"ל דלכן דוד המלך הוצרך לנאח ממעשה דיהודה ותמר, שנולד ממנה פרץ, ומזה נשתלשל מלכות בית דוד, כדי שתהא מכוסה ונסתר מאד, נעלמה מעיני כל חי, שממעשה זו יצא מלכות בית דוד. וכמו כן השחי פרידות טובות שיצאו מצנות לוט, עמון ומואב, הוצרך לצא צדק עקלתון באופן שפל כזה.

וגם אחר שנתגיירה רות, היה הדבר מוטל בצפק זמן רב, אם מותרת לצא צקהל, וכמו שמצינו

לשצעים לשונות [לצא רב, כל האומות]. תני דבי רבי ישמעאל וכפטיש יפוצץ סלע (ירמיה כג-כט), מה פטיש זה נחלק לכמה ניצויות [מתחלק הסלע על ידו לכמה ניצויות], אף כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נחלק לשצעים לשונות ע"כ. ויש להבין הא לך עמיד קוצ"ה ניסא צכדי, וכיון שהחזיר ה' התורה על כל אומה ולשון, ולא רצו לקבלה (עבודה זרה ב:), לחיזה צורך השמיע התורה בכל לשון. וצחוס' שם העירו עוד, מגמרא (קידושין ב:) שדרשו הקרא על היצר הרע, בני אדם פגע צך מנוול זה משכהו לבית המדרש וכו', אם צרזל הוא מתפוצץ, שנאמר וכפטיש יפוצץ סלע ע"ש. וצודאי ששחי הדרשות עולות בקנה אחת.

במנהג ישראל תורה לקרוא מגילת רות בחג השבעות, וצריך ציאר השייכות ליום מתן תורתנו. ועוד גם זאת, שקבעה על יום טוב שני דייקא, וטעמא צעי. - הכחוצ אומר, שאמר צועז לרות, ישלם ה' פעלך, ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אלקי ישראל, אשר צאת לחסות 'תחת כנפיו' (צ-יג). ויש להבין הלשון שציאר ציאתה לחסות תחת כנפיו. - ולהלן

צועו, אז הבינו כי צודאי מזיווג זה תנא שלשלת ארוכה של קדושה, ולכן הכל נעשה בהסתר דבר.

וע"כ כן אמרו לו, יתן ה' את האשה הצאה אל ציתך כרחל וכלאה, אשר בנו שתיים את בית ישראל, שהוצרך לייצג שבטי י-ה לבוא לעולם בדרך עקלתון של שתי אחיות, כדי להסתיר הדבר, כן תהא האשה הזאת הצאה אל ציתך, צודאי ינא מזיווג זה שרשרת של קדושה מיוחדת, ועל כן גם זאת צאה על ידי מואצית. והוסיפו, והי ציתך כצית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה, שגם שם צאה לידתו בהסתר ובדרך עקלתון. וכולם עולים בקנה אחת, יעקב עם השתי אחיות, יהודה עם תמר, צועו עם רות המואציה, כדי להסתיר הדבר מעיני השטן.

וזדו שאמר לה צועו, ישלם ה' פעלך, ותהי משכורתך שלמה מעם ה', ודרשו במדרש רבה, שלמה כתיב, רמו לה ששלמה ינא ממנה ע"כ. ולא תחוש על המניעות מצד השטן, מפני שכל זה נעשה בהסתר, אשר צאת לחסות 'תחת כנפיו', זהו מכבשי דרחמנא, מהדברים הנסתרים המכוסים, על כן נשתלשל הדבר

בגמרא (יבמות עו.) שאמר דואג האדומי לשאול המלך על דוד, עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות, שאל עליו אם ראוי לנא בקהל אם לאו, משום דקא אתי מרות המואציה, וצעי לאכרוזי עליה, עד שצא עמשא ואמר, כך מקובלני מצית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית וכו' ע"ש. וכתב צישמח משה (פ' דברים) דהלכה זו היתה צאתכסא, ולא נחגלתה אלא ליחידי סגולה, ולא נתפרסמה ברבים, כדי להסתיר הדבר מן החיצונים ע"ש.

ובאמת כן היה גם בתחלת ההשתלשלות של האומה הישראלית, מיעקב אבינו שהיה מטתו שלימה, שמן השמים הסיבו הדבר שיקח שתי אחיות, רחל ולאה, אם כי קיים כל התורה כולה, וגם בזה היה לו היתר, מכל מקום היה בזה הסתר דבר נגד השטן, שלא יעלה על דעתו, שמזיווג של שתי אחיות תנא הכלל ישראל. ולכן כאשר צועו חידש אז הלכה זו של עמוני ולא עמונית, כמו שדרשו חז"ל (כתובות ז.) מקרא ויקח עשרה אנשים מוקני העיר (רות ד-ד), וראו הזקנים איך דרשה זו נחעלמה מצית המדרש עד עתה, והסתירו גם

(כו:) הפליא ענה הגדיל תושיה (ישעיה כח-כט), אמר רבי חנין למה נקרא שמה תושיה וכו', שניתנה בחשאי מפני השטן [שהיה מקטרג ואמר תסתפק צעליונים, ולא ימסרו הלוחות ציד משה] ע"כ. ועוד גם זאת, כי הלא הוא השטן הוא היצר הרע (צבא צמרא טו.), ואם לא היה הדבר מכוסה ממנו, היה הולך לכל ישראל ומפתהו בכל כוחו שלא יקבלו את התורה. על כן היה הדבר בחשאי מכוסה ומופלא ממנו שלא ידע מנתינת התורה. - ושפיר מוצן מה שקורין רות צבג השצועות, כי שניהם ענינם אחד, שכמו שרואין צרות, איך צא הדבר בהעלמה מפני קיטרוג השטן, כן היה גם צמתן תורה שניתנה בחשאי מפני השטן.

אמנם הדבר תמוה, דהא אמרו חז"ל (זבחים קטו.) כשנתן הקצ"ה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל מלכי אומות העולם אחזתם רעדה צהיכליהן, ונתקצבו כולם אלל צלעם הרשע, ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו, שמה מצול צא לעולם וכו'. אמר להם חמדה טובה יש לו הקצ"ה בצית גגזיו וציקש ליחנה לצניו שנאמר

בעקיפין, לצוא מואצית בקהל ה', ומשכורתך תהא שלמה.

ובזה יש לומר מה שאמרו חז"ל (יבמות עו.) דרש רבא, מאי דכתיב (תהלים מ-ו) רבות עשית אתה ה' אלוקי, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, אלי לא נאמר אלל אלינו, מלמד שהיה רחבעם [נעמה העמונית היתה אמו של רחבעם] יושב בחיקו של דוד, אמר לו עלי ועליך נאמרו שתי מקראות הללו [נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, עלי ועל רחבעם צן צני, חשבת לטובה כשהתרת את הנקבות] ע"כ. ולכאורה צריך ציאור לפי זה, מהו פירושו של 'נפלאותיך', איזה נפלאות היה טמון צוה. אך יש לומר כי הוא מלשון כי יפלא ממך דבר למשפט, ופירושו לשון העלמה וכסוי. והיינו מה שעשה ה' ההעלמות הרבות, עוד מימי לוט וצנותיו עד לגיורו של רות ונעמה, הכל נעשה כדי להעלים ולכסות שמזה ישחלשל מלכות צית דוד, ולא תהיה על זה מניעה וקיטרוג, ונפלאותיך ומחשבותיך אלינו, ההעלמה והמחשבה, הכל היתה עצורנו.

ובדבר הזה היה גם צמתן תורה, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין

נתינת התורה צפועל, משום שהוסיף משה יום אחד מדעתו, וכדי שלא תקשה למה עשה משה כן, על כן קורין מגילת רות, איך שכל דבר שבקדושה צריכין להסתיר מהשטן שלא יקטרג, ואם כן מכל שכן עכס קבלת התורה, אשר אתה צחרתנו מכל העמים, והוצרכו לדחותו על יום השבת, שאז השטן צעומקא דתהום רבא, ותהיה נתינת התורה אז ממנו צחשאי.

אמנם עדיין הא גופיה קשיא, לאזיה נורך יש ליתנו צקולי קולות, ובשצעים לשון, שישמעו כל האומות, הלא יתכן ליתן התורה ציום השישי צחשאי ממנש, וממילא לא יהיה שום קיטרוג מהשטן, ולא יצטרכו להוסיף יום אחד, כדי שיתן התורה צשבת.

ונראה כי היה צזה ענין נשגב, והוא על דרך שכתב צספה"ק קדושת לוי (פ' דברים) לצאר מה שאמר הכתוב, צעצר הירדן צארן מואב הואיל משה צאר את התורה השבת, (א-ה). וצרש"י צאר צשצעים לשון ע"כ. ויש להצין למה ציאר כאן דייקא צשצעים לשון. אך הכלל כי לפעמים כתיב צתורה תיבת התרגום, כגון יגר

(תהלים כט-יא) ה' עוז לעמו יתן [התורה היא מעוזם של ישראל] ע"כ. ואיך אמרו כאן שניתנה תורה צחשאי. ועוד שהרי הדיצור נתחלקה לשצעים לשון, שישמעו אותה כל אומות העולם, ואיך נעלם הדבר מן השטן והוא לא ידע. וראיתי צדברי יואל (פ' נשא קעג.) דאיתא צגמרא (שבת פו:): דצשבת ניתנה תורה, וידוע מה דאיתא צזוה"ק ובכתבי האר"י ז"ל דצשבת קודש הסטרא אחרא מושלכין צעומקא דתהומא רבא, ומיטמריין צגו כפין, ואם כן איך שניתנה התורה הקדושה צקולי קולות, היה הדבר צהעלם מן השטן, והוא לא ידע מזה כלל ע"כ.

ובצעתה מוצן שפיר מה שהוסיף משה יום אחד מדעתו, שחשש אם יתן ה' תורתו צערב שבת, ציום שישי צסיון, הרי לא יוכל להעלים זאת מן השטן, ותתעורר קיטרוג מלמעלה, והתגברות היצר צישראל מלמטה, ויהיה מניעות לקבלת התורה, על כן הוסיף יום אחד מדעתו, שמהא נתינת התורה ציום השבת, ואז כל דינין מתעצרין מינה ולית שלטנא אחרא צכלהו עלמין. - ולכן קורין מגילת רות ציום השני של החג, יום שצעה צסיון, שאז היתה

הלשונות, ככדי לקיים ישראל בגלות ע"כ.

ובבזו כן נימא דזהו הטעם שצמתן תורה נתחלקה כל דיבור ודיבור לשצעים לשון, כי ראה ה' שצרבות הימים יתחלקו בני ישראל בין השצעים אומות בגלות, אשר עלולים שם להתערב צגויים וללמוד מעשיהם, על כן צא הדיבור בכל לשון, ליתן בזה כח ועוז לכל ישראל, שצבאיזה מקום שצעולם שיגיע, יזכור שגם על מדינה זו נאמרה התורה בלשונם, וצוה טמון גם עוז וגבורה שיוכל גם שם להתגבר על יצרו ועל השפעת העמים, ויקיים תורת ה' בשלימותו. וכמו כן היה קול ה' הולך מסוף העולם ועד סופו, כדי להשמע בכל מקום נסתר שיש בעולם, אנכי ה' אלקיך וגו', לא תרצח, לא תגאף וגו', ולא יאמר נשנתו העתים והמקומות, אלא זה יתן לו עוז גם במקום נדח לקיים מצות ה'. וידוע כי קול ה' הוא קול גדול ולא יסף (דברים ה-ט), ומתרגמינן ולא פסק, וקול ה' צמתן תורה מלכלל לעולם ועד, ומשמיע תמיד בכל מקום בעולם, ובכל לשון של כל השצעים אומות, אשר אף על גב דאיהו לא חזי ושמע, מזליה רואה ושומע, וצוה

שהדומא' (בראשית לא-מו), וכן הלשון של שאר אומות, כגון 'טוטפת' (דברים יא-יח), ט"ט בכחפי שמים, פת צאפריקי שמים (וצמים לו:), וכן 'הן' בלשון יוני אחת (שבת לא:), וכן שאר לשונות שכתוב צתורה מלשונות הגויים. וחד טעם הוא, כי הלשון של כל האומות הוא החיות מן האומה, ולשון הקודש הוא של ישראל לצד. וצאמת ישראל שמעו התורה צסיני רק בלשון הקודש, והקצ"ה המציט מראשית אחרית, שראה שישראל צריכין להיות בגלות, לזה כתב צתורה לשון של שאר אומות, שעל ידי זה יהיה להם אחיזה בחיות שלהם, שהוא הלשון צהתורה הקדושה, ככדי שישראל יוכלו להיות להם תקומה בגלות. וזהו הרמז צפסוק ה' יספור צכתוב עמים (תהלים פז-ו), כלומר שהקצ"ה כתב צתורה אחיזה כתב מן העמים מן שאר האומות, זה יולד שם סלה, ככדי שהצדיק יוכל לקיים שם, כי הצדיק נקרא 'זה' כמאמר חז"ל (צרכות ו:). כל העולם לא נצרא אלא לצוות לזה. וזהו הרמז זה יולד שם סלה, ככדי שהצדיק יהיה לו קיום בגלות. וזהו צארץ מואב, כי צארץ ישראל לא היה רק לשון הקודש, אצל צארץ מואב שהוא ארץ הגויים חוץ לארץ ישראל צריך לצאר התורה בכל

קול ה' זלשון הקודש אנכי ה' אלקיך, התפשטה והתחלקה לקולות של שבעים לשונות, והיינו הצת קול, קול היוצאת מקול. וקול ה' שיצאה אז מהר חורב, והגיע בכל מקום שבעולם וכל לשון, ונותנת כח ועוז שיוכל לקיים את התורה בכל מקום נדח. לכן כאשר האדם עובר על התורה, הרי קול זה כאילו מדבר אל האדם, הרי יש לך כח גם צמצם כזה להיות דבוק בתורה, ואוי להם לצריות מעלצונה של תורה.

ג יש לומר על פי מה שכתב האבני נור בצפרו גאות דשא (ח"א רנט.), דהענין שכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נחלק לשבעים לשונות, הוא כדי שצוה תהיה הכנה לגרים שיוכלו לצוא אחר כך ולהתגיי, ויהיו יכולים לקבל אחר כך את התורה, ואלמלא שמעו התורה זלשונם לא היתה להם הכנה לזה ע"כ. ולפי זה היה תועלת להגרים, צמה שהוסיף משה יום אחד מדעתו, וניתנה על ידי זה תורה צבצת, והיה יכול להתחלק בשבעים לשון בכל העולם כולו.

והנה איתא צמדדש רבה (שמות מז-ו) לך רד כי שחת עמך (שמות ז-ז), העם אין כתיב כאן אלא עמך,

מוסתר כח ועוז לקיים התורה בכל מקום.

ובישיבה רבינו אוהב ישראל היה (מנחות סה.), והשיג המעלה שיגיע לישראל צמה שישמיע ה' את תורתו בקול רם, ומצד השני הרי הגילוי בקול רם יעורר את השטן, ויגיעו ישראל להפקד, על כן צחכמתו דחה את יום מתן תורה ליום שצת קודש, אשר כל דינין מתעצרין מינה, וכל דינין אחכפיין ולא מתערין בעלמא (זה"ק ח"ב פח:), ושצת לא שליט חו"א עקימא (שם ח"א רנט:), ואז יוכל ה' להשמיע תורתו בקולי קולות, שיגיע הקול מסוף העולם ועד סופו, ואז יהיה לישראל כח ועוז לקיום תורת ה' בכל מקום שבעולם. ועל זה אמרו הוסיף משה יום אחד 'מדעתו', שהוא מלשון קירצה ואהבה (כמו שנאמר רות ז-א) ולנעמי מודע לאשה), והיינו שמגודל אהבתו לישראל ולה' ולתורתו, הוסיף יום אחד, כדי שיוכלו ליתן התורה בקולי קולות.

ועל זה אמרו חז"ל (אבות ו-ז) בכל יום ויום צת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת, אוי להם לצריות מעלצונה של תורה. והיינו כי

מוטריין, שנאמר (רות ד-יג) ויתן ה' לה הריון (מד"ר שם). ולא עוד שנשתלשל ממנה מלכות בית דוד עד מלך המשיח. ולעומת זה יתכן שיכשל אדם בשעות רעות המתרגשות לצד צעולם, רגע אחד של כשלון יתכן שידחנו עד לשאל תחמית. והחכם עיניו צראשו, ללמוד מרות מה שעה טובה אחת יוכל להציל. ולכן קורין אותה ציוס מתן תורה, שעל דרך זה יתאמן לקבל על עצמו עול התורה מחדש.

במפריים צסס אחד הנדיקים, ששאלו אותו על הענין שצחסידיס הקפידו על טבילה צמקוה צכל יוס, איפה יש מקור לזה. ואמר שזה דבר פשוט, שהרי כאשר גוי צח להתגייר, אחד מהג' דצריס שצריך לעשות הוא טבילה צמקוה (יצמות מו.), והטבילה מהפכו מגוי ליהודי. ואס יש כח צטבילה להפך מגוי ליהודי, צוודאי שיש צכחו לעשות מיהודי פשוט יהודי נעלה וקדוש. - וכשמצטונן על רות המואציה לצחה מדריגה הגיעה כשלקחה על עצמה עול התורה, אס מגויה אפשר ליעשות יהודי ולהגיע להיות אס המלכות, אז צודאי שמייהודי אפשר לעשות יהודי כשר וראוי למלכות. וכל אדם שמקבל התורה

אמר לו הקצ"ה עמך אס, שעד שהיו צמאריס אמרתי לך (שמות ז-ד) והוצאתי את צבאוחי את עמי, אמרתי לך שלא לערב צהס ערב רב, אחה שהיית עניו וכשר אמרת לי לעולם מקצלים השציס וכו', ועשייתי רצונך, והס אס שעשו את העגל וכו', לך רד כי שחת עמך ע"כ. ואס קן זהו שיטתו של משה, שיש לקרב את הרחוקיס תחת כנפי השכינה. ועל קן הוסיף משה יוס אחד 'מדעתו', שזהו לפי דעתו ושיטתו לקרב הערב רב משאר העמים, ויש ליתן את התורה צצצעים לשון, וזה לא יתכן אלא ציוס השצת, שהשטן לא נמאץ אז, ויכוליס להשמיע אותה צקולי קולות צצצעים לשון.

ופרשה זו של רות הוא מוסר השכל, איך רגע טובה של התצוננות יוכל להשפיע, הלא ערפה עוצה את חמותה וחזרה לצורה, לא קן רות הכריזה עמך עמי ואלקין אלקי, וקיבלה על עצמה לחסות תחת צל השכינה, וצזה קנתה עולמה צעולם הזה וצעולם הצא. ועל כגון דא צכה רצי יש קונה עולמו צשעה אחת (עצודה זרה י:). ורות זכתה עבור זה להעמיד דורות, שמתחלה עיקר מוטריין לא היה לה, וחקק לה הקצ"ה עיקר

נתן התורה בקולי קולות שהגיעו בכל מקום בעולם. וכשמגיע קיץ ארוך שהנסיונות הם כל כך גדולים וצפרט בהעיר, ויש שעוזבים הצית ומגיעים למקומות אחרים, ומתחילין להתרשל בצממה דברים, נריכים לזכור שהתורה הקדושה שקבלנו עכשיו, ניתנה בכל הלשונות ובכל המקומות, איפה שלא יהיה יזכור שגם שם נאמר אנכי ה' אלקיך, ודיבורו של הקב"ה הגיע בכל פינה. אם יסתר איש צממתיים ואני לא אראנו נאום ה', הדיבור של הקב"ה שנאמר אז, הגיע גם צממתיים, בכל מקום נידח איפה שיהודי מסתובב נריכין לעבוד את ה', ולא יתשל מתורה ומצוות בכל מקום שנמצא.

וְלֹא־אָחַר מתן תורה אמר להם משה רבינו שובו לכם לאהליכם (דברים ה-כו), זולאי שצעת מתן תורה עמדו כולם צממתיים וקדושה והתרוממות, כשמעו דיבורו של ה', שנתמלא העולם צממתיים, וכל אחד נתעלה בהתעלות גדול, ואמר להם משה רבינו שובו לכם לאהליכם, הכל נריכים כעת ליקח הציתה קדושת התורה והאור של התורה. לכו צניס שמעו לי יראת ה' אלמדכם (תהלים

ולוקח על עצמו עמך עמי ואלקיך אלקי, ויש אללו רגע טוב, שמתדבק צו ומקבל על עצמו עול התורה, זולאי שהוא מתעלה צרום המעלות.

וַיֵּשׁ להתבונן מהו החיים של האדם, היום כאן ולמחר בקצרה, אין לוקח עמו מזה העולם כלום, אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אצנים טובים ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בצד, מכל המסחרים ומכל הצתים מכולם לא ישאר לו כלום, רק השעה שיושב ולומד, הצדקה שעושה, התפלה שמתפלל ועושה נחת רוח להקב"ה, זה הוא הדבר היחיד שמלוה אותו לאחר זמן, ומכל שכן כשזה יותר משעה או שתיים, זהו חיותו האמתית. - וצביל זה קורים מגילת רות צחג השצועות, צמן של קצלת התורה, שיתבונן צרות לראות מה רגע טוב אפשר לפעול, ומה שינא אחר כך ממנה. וזה נתן חיזוק ועידוד לכל יהודי, שאינו נריך להעשות מגוי יהודי, רק מיהודי פשוט ליהודי קדוש, ויש צידו כוחות הנפש להגיע לזה.

וּבְשֵׁהוֹלְכִים מקצלת התורה נריכין ליקח אמו, שהקב"ה

שהיה לכם צמתן תורה יקח אותם לציתו, להתנהג צדרכי תורה צשמחה וטוב לצב. וכשרואה לקבל התורה יש לו סייעתא דשמיא והיכולת להגיע לעצוד ה'.

ביום כזה שקבלנו התורה, כחוצ צספה"ק שנידון איך יהיה תורתו צשנה ההוא. ומתפללין שיאיר ה' עינינו ועיני צנינו צתורתו, ויש להתפלל על זה תמיד, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו וצאצאי כל עמך צית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך, שלא יפסוק השלשלת הזהב, ווכל לחנך ערליכע יודישע דורות גם להלאה. וזהו התשוקה של הצבות, שיתן ה' להתגדל צעצמס לתורה ולגדל צניו ולחנכס צזה הדרך, ויהיה שס שמים מתאהב על ידס, להתנהג צאופן שיצא מזה אהבה להש"ת.

ודהתורה מציאה עמה שפע רב, לא רק צרוחניות אלא גם צגשמיות, אס צחוקותי תלכו, שתהיו עמלים צתורה, ונתתי גשמייכס צעתס, וכו' לאחר מתן תורה לשפע צרכות שירד מלעילא. ואיתא צגמרא (צצת פט:) שהר סיני נקרא גם הר פארן,

לד-יז), לא סגי שהיה לו התעוררות צציהמ"ד צהתפלה, ולא די צמה צצמשך חג השצועות היה לו מחשצות טובות, אלא צריך ליקח אותס עמו לאהליכס.

ואמר להס שוצו 'לכס' לאהליכס, כי יפה שעה אחת צתשובה ומעשים טובים צעולם הזה מכל חיי עולם הצא, וצודאי שלזה המדריגה הגיעו ישראל אז צעת קצלת התורה, והיה להס השעה של מתן תורה שעסקו צתשובה ומעשים טובים, תענוג יותר מתענוג עולם הצא. ואמר להס משה, שלא סגי צהתענוג שיס לכס כעת, אלא צריך גם לקחת אותה הציתה, לא לעצוד ה' משום שאין לו צרירה וניתן לעול על צוארו, אלא לעצודו צשמחה, ולהרגיש ההתעלות שיס צעצודת ה', הן לגצי התענוג של עצמו, והן לגצי הנחת רוח שמגיע לה', והן שנותנים כח צפמליא של מעלה. הלא עושה ממילא מצות ה', ולמה לו לעשות המצוה משום שאין לו צרירה, יעשהו צשמחה, עצדו את ה' צשמחה צואו לפניו צרננה. ואמר להס משה שוצו 'לכס' לאהליכס, לכס דרשינן (פסחים כב:) על הנאת הגוף, והיינו שההנאה

שפרו ורבו עליה ישראל, שכל אחד
הוליד אחר כך בן זכר, וכל בית של
ישראל איז אויפגעראכטן געווארן
לאחר קבלת התורה, וכל החולים
נתרפאו בשעת מתן תורה. וכמו כן
בכל שנה צעת ההוא יורדים כל
השפעות שהיו אז צעת קבלת התורה.
ויתן ה' שנוכל לקחת עמנו ההתעלות
של קבלת התורה, וכל המחשבות

טובות שהיה לנו במשך ימי החג,
וההשפעות טובות שנשפעו במתן
תורה, להתצרך בצני, זרעא חיא
וקיימא, שפע צפרנסה, לכו לחמי
בלחמי, צוכות התורה זוכין ללחם,
וצריאות הגוף, שנתרפאו אז כל
החולים, ונזכה לקיים התורה בשמחה
וצטוב לצב, ולקבל פני משיח מדקנו
צמחה צימינו אמן.

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הרב ר' בנימין פאפלאנאש שליט"א
מגיד שיעור בשיבתנו הק'
לרגל נישואי בתו תחי
עב"ג בת הר"ר יהושע אהרן אפרים סאנדער ני"ו

* * *

הר"ר בצלאל לינק ני"ו
לרגל נישואי בנו החתן אליעזר ני"ו
עב"ג בת הר"ר יהושע שלום זינגער ני"ו

* * *

הר"ר שמואל דוד פישער ני"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר יהושע דוד הערשקא ני"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער ני"ו
לרגל החלאקה לבנו נ"י

* * *

הר"ר יואל ברי"מ פייערווערקער ני"ו
לרגל החלאקה לבנו נ"י

* * *

הר"ר יחזקאל לעסין ני"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב